

Як висновок можна сказати, що суди повинні приділяти більше уваги підвищенню виховного значення та посиленню профілактичного впливу судових процесів у справах про злочини неповнолітніх. У кожній справі необхідно встановлювати причини вчинення злочинів неповнолітніми та умови, що цьому сприяли; не залишати без реагування виявлені у судовому засіданні недоліки в роботі навчальних закладів і громадських організацій органів, які зобов'язані запобігати правопорушенням неповнолітніх. Для запобігання протиправній поведінці неповнолітніх, забезпечення вчасного втручання з метою її коригування та виправлення таких осіб органи та служби у справах неповнолітніх повинні здійснювати соціальний патронаж не тільки тих сімей, у яких є неповнолітні, схильні до такої поведінки, а й сімей, що належать до групи ризику.

Література

1. Гридасова А. Судді садять неповнолітніх за грати лише за злочини із застосуванням насильства / Анна Гридасова // Закон і Бізнес. – 22.09 – 28.09.2012. – №38 (1077). – С. 3-4.
2. Морріссон Дж. Проблеми прав дитини в Україні [Електронний ресурс] / Джеральдіна Морріссон. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/articles/63.html>
3. Кримінальне право України. / Бажанов М. І., Баулін Ю. В., Борисов В. І. та ін. – Х. : Право, 1997. – 368 с.
4. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 10 верес. 2013 року: (офіц. текст). – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2013. – 212 с.

УДК 343.346.56 (043.2)

Тетерятник Б. С.,

студент,

Національний університет

"Юридична академія України імені Ярослава Мудрого", м. Харків

Науковий керівник: Гринчак С. В., к.ю.н., доцент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗМЕЖУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЯМИ 289 ТА 185 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Як свідчить практика, значну частку серед злочинів, що вчиняються у транспортній сфері, становлять випадки незаконного заволодіння транспортними засобами, відповідальність за які передбачено ст. 289 Кримінального кодексу України (далі – КК України). Разом з тим, незважаючи на наявність сьогодні досить великої кількості наукових досліджень цього складу злочину, серед яких особливої уваги заслуговують праці В.В. Ємельяненка, В.А. Звіряки, В.І. Касинюка, В.М. Хомича та деяких інших науковців, окремі випадки застосування ст. 289 КК України свідчать про існування певних проблем в процесі її практичної реалізації. Зрозуміло, що подібна ситуація в межах кримінального права є цілком несприятливою і потребує щонайшвидшого вирішення. Дослідженню саме цієї проблеми та пошуку можливих варіантів її вирішення і присвячено нашу роботу.

Відповідно до п. 1 примітки до ст. 289 КК України під незаконним заволодінням транспортним засобом в контексті зазначеної статті слід розуміти вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі. Таке ж тлумачення незаконного заволодіння транспортним засобом навів у п. 15 своєї постанови від 23 грудня 2005 року № 14 "Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті" і Пленум Верховного Суду України, дещо ретельніше, щоправда, розкривши такий аспект цього злочину, як спосіб його вчинення. Із зазначеного можна зробити висновок, що мета вчинення розгля-

дуваного злочину жодним чином не впливає на його кваліфікацію і може бути будь-якою.

Однак, дедалі частіше в науковій юридичній літературі, а інколи і на практиці постає питання про необхідність розмежування незаконного заволодіння транспортним засобом і крадіжки останнього. Так, деякі вчені вважають, що вчинення зазначеного злочину з корисливих мотивів, тобто з метою обернення транспортного засобу на користь винного чи інших осіб, за відсутності кваліфікуючих ознак має бути кваліфіковане за сукупністю злочинів, передбачених ст. 185 та 289 КК України [4, с. 229]. В цьому контексті В.В. Ємельяненко цілком слушно звернувся до наявного у науці кримінального права вчення про ідеальну та реальну сукупність злочинів. Взавши за основу думку В.М. Кудрявцева про те, що для того, щоб вирішити питання, мала місце ідеальна сукупність чи єдиний злочин, необхідно визначити, чи передбачаються об'єкт посягання та шкідливі наслідки, що настали або можуть настати, однією кримінально-правовою нормою [3, с. 247], дослідник прийшов до висновку, що диспозиція ст. 289 КК України охоплює як посягання на відносини, що забезпечують безпеку дорожнього руху механічного транспорту, так і на відносини власності на транспортний засіб, а тому досліджуване діяння, на його думку, не потребує додаткової кваліфікації за ст. 185 КК України [2, с. 206-207]. Таку ж позицію розділяє сьогодні і український законодавець, на ній же, переважно, ґрунтується теперішня правозастосовна практика.

Проте, на нашу думку, важко уявити, виходячи із панівного на сьогодні вчення про об'єкт злочину, зокрема, питання співвідношення основного та додаткового об'єктів злочину, що вчиняючи досліджуваний злочин, його суб'єкт спрямовує свої дії, насамперед, на порушення відносин із забезпечення безпеки дорожнього руху механічного транспорту. У цьому випадку, як ми вважаємо, мета вчинення злочину визначає, перш за все, і характер порушуваних суспільних відносин, якими у даному разі доцільніше визначати саме відносини власності на транспортний засіб.

У якості можливих варіантів вирішення проблеми, що склалася, можна запропонувати виключення з диспозиції ст. 289 КК України мети обернення транспортного засобу на користь винного чи інших осіб та віднесення незаконного заволодіння транспорт-

ним засобом, вчиненого з такою метою, до крадіжки або ж поміщення до розділу Особливої частини КК України, що містить злочини проти власності, окремої норми, тобто самостійної статті, якою б встановлювалась відповідальність за таке діяння. Необхідність самостійного існування подібної норми можна було б обґрунтувати специфічністю предмету злочину, особливостями об'єктивної сторони та досить часто підвищеним ступенем суспільної небезпечності вчинюваного злочину, порівняно із передбаченим ст. 185 КК України складом злочину. До речі, саме такий підхід протягом певного часу використовувався українським законодавцем у попередньому КК України.

Отже, можна стверджувати, що розглянуте у нашій роботі питання і сьогодні залишається актуальною проблемою кримінального права, а тому потребує подальшого його наукового дослідження.

Література

1. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. Т. 2: Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. – 2013. – 1040 с.
2. Ємельяненко В. В. Деякі питання кваліфікації незаконного заволодіння транспортним засобом / В. В. Ємельяненко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского, Серия "Юридические науки". – Т. 20 (59), № 2. – 2007. – С. 206-210.
3. Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений. – М. : Юристъ, 2004. – 304 с.
4. Харченко В. Б. Уголовное право Украины : Общ. и Особ. ч. в вопр. и. отв.: Консп. Лекций. – К. : Атика, 2003. – 272 с.